СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 24-го ВЕРЕСНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 24, 1976 No. 180. VOL. LXXXIII

ПАТРІЯРХ ЙОСИФ ВІДВІДУЄ УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ В ЗСА І КАНАДІ

Патріярх Йосиф біля могили покійного президента Кеннеді. Як уже інформовано Патріярх Йосиф після своєї історичної зустрічі з президентом Фордом в Білому Домі в суботу, 18-го вересня відвідав Арлінґтонський цвинтар та в сослуженні Владик Іван Прашка і Василя Лостена відправив Панахиду на могилі св. п. президента Джона Ф. Кеннеді, що й утривалено на цій фотознімці.

(Світлив д-р Яромир Орищкевич)

Філядельфія (О. Л-ий). — З нагоди свого побуту в ЗСА Блаженніший Патріярх Йосиф заплянував відвідати ряд українських осередків на терені ЗСА і Канади на протязі приблизно одного місяця.

Блаженніший Патріярх в понеділок 20-го вересня повернувся до Філядельфії, де в домі д-ра Роми і д-ра Мирослава Наврфцького, голови Крайової Управи Т-ва за Патріярхальний Устрій Української Помісної Католицької Церкви у ЗСА, прийняв на авдієнції ряд представників організацій та приватних осіб.

У вівторок, 21-го вересня, в день свята Різдва Пресвятої Богородиці за старим календарем, Патріярх в присутності біля 1,000 вірних відслужив в асисті Владики Івана Прашка з Австралії, о. крил. Ярослава Шуста, о. крил. Маріяна Бутринського з Чікаґо, о. Л. Любинського і о. д-ра І. Дацка польову Архиєрейську Службу Божу о 6 год. вечора на просторій площі у Факс Чейсі, яку традиційна українська католицька парафія ім. Архистратига Михаїла під проводом настоятеля о. Лева Любинського задаткувала на закуп під будову своєї церкви. У цій Богослужбі взяли участь також священики православного віроісповідання декан о. митрат Степан Біляк та о. протоієрей Михайло Борисенко, як теж обидва філядельфійські студенти богословія у Римі, Михайло Петрович та Андрій Онуферко. До Служби Божої співав хор парафії св. Михаїла під орудою Юлія Фалькона. Почесну стійку та службу порядку сповняли колишні вояки Української Дивізії.

Після Служби Божої ввечері того дня Блаженніший Патріярх у товаристві Владик Івана Прашка та Василя Лостена відбув зустріч із чином Сестер Василіянок у їхніх приміщеннях на Фак Чейсі.

У середу 22-го вересня, о 6-ій годині вечора Патріярх Йосиф в асисті Владики Василя Лостена та духовенства відслужив Архиєрейську Службу Божу в церкві Христа Царя (парафія о. радника Василя Головінського), а пі-

(Закінчення на стор. 4-ій)

СЕНЬЙОРИ УНС ВІДБУВАЮТЬ НА СОЮЗІВЦІ СВІЙ З'ЇЗД

Союзівка, Керґонксон. — Протягом цього тижня, від понеділка до п'ятниці, тут відбувається з'їзд сеньйорів Українського Народного Союзу. З'їзд відкрито в понеділок, 20-го вересня перед полуднем, з участю 88 сеньйорів УНС зі стейтів: Ню Йорк, Ню Джерзі, Меріленд, Пенсильвенія, Мічиґен, Фльорида та стейти Нової Англії, як також з Канади. Наради відкрив і ними проводить голова Комісії Сеньйорів інж. Степан Куропась, секретарює секретар Комісії д-р Ярослав Падох. Відкриваючи наради, інж. С. Куропась з признанням висловився про багатьох приявних, які виявили активне зацікавлення долею сеньйорів УНС та можливостями відповідних удогіднень для них.

Приявний на відкритті цього з'їзду головний предсідник Йосип Лисогір дав короткий огляд турбот УНСоюзу про своїх сеньйорів, що включає також придбання Союзівки, на якій є приміщення для потребуючих старших віком членів. Під цю пору постійними гостями Союзівки є дві старші пані, які платять за приміщення і харч по 180 долярів місячно. За таку ціну УНСоюз дає приміщення на Союзівці для потребуючих старших віком своїх членів в часі від 1-го жовтня до 31-го грудня кожного року.

Під час дискусії найбільше уваги віддано справі будови домів для старших віком членів УНСоюзу. Узгіднено, що будова такого дому могла б початися, якщо було б наперед зголошених щонайменше 150 кандидатів на постійний побут в такому домі. Наради продовжуються.

КОНҐРЕС СХВАЛИВ, ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН: 104 БІЛЬЙОНИ ДОЛЯРІВ НА ОБОРОННІ ЦІЛІ ЗСА

Вашінґтон. — У середу, 22 вересня, президент Джералд Форд підписав законопроєкт, який на наступний бюджетовий рік призначає 104.3 більйона долярів на оборонні цілі ЗСА. Хоча Білий Дім первісно вимагав 3.7 більйона долярів більше, то Президент заявив, що погоджується із схваленою Конґресом сумою, бо вона запевнить, що Америка надалі залишиться найсильнішою мілітарною потугою. Під час підписання законопроєкту, що відбулося в приявності членів Об'єднаних Шефів Штабу, визначних законодавців і представників ветеранських організацій, президент Форд виявив задоволення, що після 8-річного ступневого зменшення у видатках на оборонні цілі, Конґрес нарешті вирішив збільшити ці видатки. Оборонний бюджет на наступний фіскальний рук, який розпічнеться 1-го жовтня ц.р., буде на 12 більйонів більший від бюджету на поточний рік. Ґратулюючи Конґресові за схвалення такої суми, яка запевнить мілітарну потугу ЗСА, президент Форд все одно натякнув, що волів би, щоби законопроєкт також призначував один більйон долярів на негайну розбудову нового бомбовика типу Б-1, а не відкладав цю справу аж до початку лютого наступного року. Законодавці вважали, що справа нового бомбовика повинна бути вирішена щойно після президентських виборів.

Законодавча комісія не вимагатиме засуду Шорра

Вашінґтон. — Комісія Палати Репрезентантів для справ етики в середу, 22-го вересня, рішила, що не старатиметься притягнути до судової відповідальности, ані обвинувачувати за зневагу Конґресу телевізійного коментатора Деніела Шорра, який в лютому цього року передав нюйоркській газеті „Віледж Войс" таємний звіт однієї комісії Палати Репрезентантів про скриту діяльність розвідчих агенцій ЗСА, а опісля відмовлявся виявити, хто передав йому цей звіт. Деніел Шорр і його адвокати тверди ли на переслуханні перед Комісією для справ етики, що Шорр не поповнив жадного злочину, бо Перший Додаток до Конституції ЗСА ґарантує свободу преси, а рівнож заявляли, що Шорр, як журналіст, не може зрадити джерела, з якого одержав таємний звіт.

Лід на Марсі вказує на можливість існування життя

Пасадена, Каліфорнія. — Американські космічні науковці повідомили в середу, 22-го вересня, що робот космічного корабля „Вікінґ II", який осів на Марсі ще 3-го вересня, виявив, що північний полюс тієї плянети покритий льодом, що може бути вказівником, що на Марсі колись могло існувати принаймні мікроскопічне життя. Найновіший дослід „Вікінґа II" вказав, що лід на північному полюсі — це замерзла вода, а не замерзлий двооксид вуглецю, як це раніше думали.

АП АБН і виборчий бльок в ЗСА відбули наради

Ню Йорк (АВВ). — В субсту, 18-го вересня, відбулося тут в приміщенні Організації Українського Визвольного Фронту осіннє засідання Управи Американських Приятелів АБН. Перед і по засіданні ряд чужинців висловлювали своє признання СУВФ за придбання новішого, більшого і в дещо кращій секції будинку та за гарне влаштування в нім кімнат, призначених на різні громадські й культурі цілі. На засідання прибуло рекордове число делеґатів від таких національностевих організацій: білоруських, болгарських козацьких, кубинських, латишських, литовських, мадярських, німецьких, румунських, тюркських, хорватських і українських. Прибули представники клітин АП АБН з Вашінґтону, Чікаґо, Клівленду і Фініксу (Арізона).

Засідання відкрив голова Управи АП АБН д-р Анатоль Бедрій. Першою точкою на порядку нарад було прийняття нових членів. Прийнято аплікацію Литовсько - Американської Ради з осідком в Чікаґо, яку очолює д-р Казис Вобеліс, що репрезентує біля півтора мільйона американських литовців. Чергова організація, яка прислала членську аплікацію, це Муніціпалітети Куби в екзилі, що складається із 130 клітин, розкинених по цілій країні, з осідком в Маямі (Фльорида). Її очолює Нікомедес Гернандес. Доказом сили цієї організації є поширювання матеріялів накладом 100.000 примірників. Матеріяли АБН, АП АБН і про Україну вже появилися завдяки цій організації в еспанській мові у згаданому тиражі.

В дальшому прийнято в члени Румунсько - Амери-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Цієї неділі Філядельфійська Округа матиме в Трентоні День УНС

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу у Філядельфії інформує, що цієї неділі, 26 вересня, на площі УНДому в Трентоні при 7 Джеремія евеню відбудеться День Українського Народного Союзу з великою і багатою програмою та участю представників Головного Уряду. В програмі, яка розпічнеться о год. 1:30 по полудні між іншим, передбачено: відкриття — М. Голінко, голова Комітету; футбольні змагання — Філядельфія-Трентон за чашу УНС; виступ вокально-танцювальної групи „Сопілка" під керівництвом Марусі Штинь і Орисі Гавко; слово привіту д-ра Івана Скальчука, головного контролера УНС; забава при звуках оркестри Ольховського; виграші тощо. У випадку непогоди програма Дня відбудеться в залі УНДому. Організатори сподіваються, що у цій союзовій імпрезі візьмуть участь не тільки урядовці і члени УНС, але також широка українська громада з Філядельфії, Трентону й сусідніх місцевостей.

В ТОРОНТОНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВЛАШТОВАНО ВИСТАВКУ ДИСИДЕНТІВ СССР

Торонто (С. І.) У вестибюлі великого модерного будинку Дослідної Бібліотеки ім. Дж. Робартса Торонтського університету від 10-го вересня да 10-го листопада ц. р. відбувається „Виставка дисидентів СССР і Східньої Европи". Виставлено дисидентські публікації (передруковані) України, Росії, Чехо-Словаччини, Польщі, Югославії, Литви, Латвії, Естонії (подаємо за чергою по кількості виставлених матеріялів. Найбільше місця, як бачимо, присвячено дисидентам України. В трьох ґабльостах на всіх дванадцять, виставлено мапу України із зазначенням міст, де відбувалися судилища дисидентів, кільканадцять їх портретів і публікацій в українській і чужих мовах. Більшість книжок, це твори Самвидаву. Включено понад 30 творів представників українського руху опору: Мороза, Симоненка, Сверстюка, Чорновола та інших, включаючи також вичерпні інформації про їх долю. Матеріял підібраний дуже старанно і прозраджує, що його підбирали українці, певно працівники бібліотеки, яких є доволі багато на різних постах і які беруть участь в громадському житті.

Щоб зрозуміти значення виставки, треба знати атмосферу середовища. Виставка відбувається саме в тому часі, коли починаються виклади на університеті і її мають змогу оглянути студенти в часі, коли ще не є навантажені зайняттями. Виставка міститься у вестибюлі бібліотеки, куди приходять всі, хто користає з неї. Не без значення і те, що серед студентської молоді, а то і професури, в найширшім цього слова розумінні, активно діють інфільтровані ззовні ліві групи, як марксисти, ленінці, троцькісти, сталіністи, маоїсти та групи т. зв. третього світу, теж під впливами лівих. Для доповнення атмосфери треба згадати, що місцевий студентський часопис (виходить два рази на тиждень), який є під контролею торонтської студентської централі, є дуже вразливий на всі дійсні і уявні людські кривди, ніколи не згадує ламання людських прав в СССР і державах Варшавського пакту.

На такому тлі виставка має особливе значення. Треба сподіватися, що українська громада її огляне масово та покаже її організаторам, що доцінює їх почин.

Електричний струм з України через Карпати в Угорщину

Москва. — Україна, яка була і є досі „житницею Европи", постачатиме тепер і електричну енерґію через потужну лінію — Вінниця, Львів, Альбертирша — в Угорщину, — подає московська газета „Известия" з 18-го вересня. Цей енерґетичний „міст через Карпати" має довжину — 840 кілометрів, струм ітиме під високенною напругою — 750 кіловольт, і щойно в Альбертирші (містечко біля Будапешту) напруга знизиться на 400 кіловольт. Лінія має офіційну назву ЛЕП-750 і має стати в експлуатацію в жовтні 1978 року. Вона постачить в Угорщину вдвічі більше електрики, як країна діставала досі. Це початок „генеральної схеми перспективного розвитку Об'єднаних енерґосистем країн — членів СЕВ", інтеґрації, як було передбачено недавньою XXX сесією Совєта (Ради) Економічної Взаємодопомоги, а в пляні є продовжити лінію в Чехо-Словаччину, Східню Німеччину і Польщу, щоб у 1980 році доповняльні поставки української енерґії в країни СЕВ становили 6,4 мільярда кіловат - годин.

При будові такої унікальної, бо найвищої потужности, лінії виникають складні проблеми, — каже інж. В. Андрієнко, який керує спорудженням ЛЕП у найважливішім „епіцентрі" подій — на підстанції Західньоукраїнській у ста кілометрах від Львова. Потрібно, наприклад, ставити все і багатотонне і багатометрове, щоб захистити все живе від можливого впливу потужного електричного поля, яке неухильно витвориться вздовж дротів, — тож портали, що тримають на собі дроти-провідники, кожний важить 45 тонн і є 50 метрів заввишки, — тобто висотою 16-поверхового будинку. Труднощі чекають і в Карпатах, де треба буде поставити 700 опор, з того половина в самих горах.

Арґентинці подивляють любов і пошану в українській родині

Буенос Айрес, Арґентина (М. Ф.) — У місцевому журналі „Клярінi" була надрукована в серпні цікава стаття про любов та пошану в українській родині в провінції Міссіонес. Стаття подає, що родина — Михайло Головатий і його дружина Катерина Сенюк, діти українських піонерів в Міссіонес, дочекалися справляти 50-річчя свого вінчання в крузі ні більше ні менше, а 15 своїх синів і дочок, 27 внуків і трьох правнуків. Михайло і Катерина жили і залишилися ввесь час у цій самій малій місцевості, в Пікада Хенераль Льопез (Місіонес). Зате їх 15 дітей в більшості розбрилися далеко від рідного гнізда.

Тепер заходом сина Михайла і Катерини, Антона Головатого, який вже 20 років живе у Сан Франсіско (ЗСА), і є євангелицьким пастором та директором радіовисильні „Голос Приязні", авдиції, яку можна почути в різних країнах, а головно в Латинській Америці, та його сестри Софії Рахилі Головатої, яка є шефом залі інтенсивної терапії в німецькім шпиталі в Буенос Айресі, вдалося нав'язати контакт із рештою братів та скликати їх всіх до Арґентини, щоб разом спільно вшанувати золоте весілля батьків. Полагоджено ряд формальностей, подолано в деяких випадках тисячі кілометрів і разом зійшлася українська родина, яка виросла на червоному місіонському ґрунті, всі 15 дітей Михайла і Катерини: Антін (ЗСА), Софія Рахиль (Буенос Айрес), Іван Михайло (Посадас, Місіонес), Іван пастор Петро Павло (Р. Саєнс Пенья, Чако), Марія Тереса (Австралія), Анна Вікторія (Консепсіон де ля Серра, Місіонес), Михайлина Андрея (ЗСА), Анастазія Іванна (Ля Плята), Василь Степан (ЗСА), Ольга Єлисавета (ЗСА), Амалія Катерина (Ля Плята), Данило Омелян (Обера, Місіонес), Олександер Мануель (Австралія), Михайло Олекса (Ельдорадо, Місіонес) і Самійло Енрик ,Порто Ріко).

З УКРАЇНИ ВИВЕЗЕНО НА ЗАХІД МОЩІ УСС-ів

Так виглядають тепер поруйновані могили Українських Січових Стрільців в Тарнополі

Балтимор (УІС „Смолоскип"). — З України вивезено на Захід нелеґальним способом кості вояків УГА або УСС зі зруйнованого совєтськими властями цвинтаря в західньо - українському місті Тарнополі.

Ще в 1919 році на Тарнопільському цвинтарі похоронено біля сотні українських стрільців, які боролися проти польської окупації Західньої України і які служили в українських військових формаціях УСС і УГА. Серед похоронених були теж стрільці, які померли на тиф. В тій самій частині цвинтаря похоронено в спільній могилі також 640 українських політичних в'язнів, яких розстріляли большевики в червні 1941 року. Ця правдоподібно спільна могила була знищена ще раніше і її не можна на цвинтарі віднайти.

Над цілою стрілецькою частиною височить великий пам'ятник обеліск, з вирізьбленим хрестом і частинно знищеним написом. На пам'ятнику залишилися ще такі слова:

ТУ СП.
ПОГИ .... 1919 РОЦІ
НАЗВ ..... ИЗНАЄМ
О МОЛ .... ПРОСИМ
І БЛАГАЄМ.

Нищення стрілецьких могил і розбивання хрестів почалося в травні 1976 року у варварський спосіб: хрести розбивано на куски і кругом розкидувано, розкопувано могили, в деяких місцях було видно людські кості, які виставали з напів розкопаних гробівців, в деяких місцях вони були засипувані сміттям.

Коли вістка про це совєтське варварство дісталася на Захід, „Смолоскип" рішив перевезти за кордон хоч кілька стрілецьких кісток і зфотографувати це місце, щоб в такий спосіб задокументувати перед цілим світом злочин і варварство совєтської влади в Україні. Групі членів і співробітників „Смолоскипу" завдання це вдалося успішно виконати в літі 1976 року. В ЗСА вже є кілька стрілецьких костей і кольорові та чорно-білі фотографії як незаперечний доказ цього нового совєтсько-російського злочину.

Нижче подаємо кілька розповідей членів і прихильників „Смолоскипу", які виконали це завдання:

„Коли я була в Києві, — розповідає молода студентка, — я довідалася від моїх приятелів, що в Тарнополі була група українських туристів з-закордону, які відвідали там цвинтар, шукаючи гробів своїх рідних. За ними слідкували аґенти КҐБ і хотіли їх залякати. Молоді учасники групи, побачивши розбиті хрести і порозкидувані стрілецькі кості, старалися вложити їх назад в гроби і засипати землею. Побачивши недалеко аґента, який за ними слідкував, їм не вдалося закінчити цього задуму. В одного члена групи, який фотографував цвинтар, згодом зникли фільми..."

„Я мав нарисований плян Тарнополя, — розповідає один студент, — я знав, де знаходиться цвинтар, а довідавшись про руйнування стрілецьких могил, я непомітно відірвався від нашої туристичної групи і сам пішов на цвинтар. Я йшов досить довгою доріжкою. По обох боках були добре удержувані гробівці. Коли гробівці зникли за мною, я опинився в зарослій високими кущами частині цвинтаря. За хвилину я опинився біля високого пам'ятника, який мав форму обеліска. На якому був вирізьблений хрест. Напис на ньому був частинно знищений. Кругом пам'ятника - бур'яни, висока трава, кущі. Поруч був ще один пам'ятник зі зображенням якогось святого, але напис на ньому був цілковито знищений. Дальше стояв

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В ЮҐОСЛАВІЇ

Подав Володимир Кайда

Новий часопис „Творчосц" у Новім Саді

Під кінець січня ц. р. появився ще один часопис в Юґославії: „Творчосц" („Творчість"). Видає його „Дружство" за руски язик и литературу" — Новий Сад. Головний і відповідальний редактор — Юрій Варґа.

Вже довший час відчувалася потреба видавання такого фахового часопису, а особливо після заснування згаданого товариства в 1970 році. Ціль і задача товариства: плекати, виучувати і розвивати цей наш український діялект в Юґославії між русинами, поселенцями з Пряшівщини і Карпатської України ще з 1745 року. Але одна частина (урядова) інтеліґенції пішла задалеко, бо хоче зробити з діялекту, окрему „руску литературну бешеду".

Товариство потребувало багато часу, щоб якось сконсолідуватися і аж у двох останніх роках зробило великий поступ у праці. Оформлено кілька лекцій: 1) лінґвіністичну, 2) літературну, 3) за вивчання і плекання мови в школі, 4) за лекторів і перекладачів, 5) за науково - дослідну і видавничу діяльність і 6) за виґбирування та опрацювання скарбів матеріяльної і духової культури.

Товариство має конкретний плян на п'ятиріччя 1976-1980 і готує до друку кілька творів, а зокрема: Правопис, слівник русько-сербсько - хорватський, фонд руських слів, історію літератури, синтаксу руської мови, бібліографію та працю над термінологічними проблемами.

Першим результатом такої сконсолідованої праці і було видання власного часопису ,який буде появлятися раз на рік. Співпрацівниками цього часопису є

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Історична зустріч

Відвідини Блаженнішого Патріярха Йосифа в Білому Домі у Вашінґтоні минулої суботи, 18-го вересня, та його зустріч і розмова з президентом Джералдом Фордом — це без сумніву історична подія сама по собі і подія своєю символікою. Це бо, мабуть, вперше в 200-літній історії З'єднаних Стейтів Америки і в 100-літній історії України репрезентант українського народу, нехай і не формально-офіційний, зустрівся з найвищим представником американського народу та президентом наймогутнішої в світі держави і мав нагоду поінформувати його про долю свого народу і його прагнення. З другого ж боку, також і Президент ЗСА мав нагоду почути з найбільш авторитетного джерела потвердження того, про що він давно знає — про терпіння і змагання поневолених. Він же, президент Джералд Форд, ще як конґресмен Джералд Форд і республіканський лідер в Палаті Репрезентантів, прийняв найвище відзначення Американської України — Шевченківську Грамоту Волі власне за його співчуття і заступництво за тими, що змагаються за волю і незалежність.

Має ця зустріч і розмова не менш історичну міжнародну символіку. Це ж бо Президент З'єднаних Стейтів Америки привітав у Білому Домі та відбув розмову з колишнім каторжником Совєтського Союзу, який протягом довгих 18 років був об'єктом нелюдських знущань за ніщо інше, як тільки відданість вселюдським ідеалам волі і справедливости для всіх, отже і для своєї Церкви та для рідного народу.

Скритовбивники

Публічною опінією не тільки в Америці, але і в багатьох інших демократичних країнах світу потрясла минулої середи, 22-го вересня, вістка з Вашінґтону, що там, в столиці З'єднаних Стейтів Америки, вбито, підложеною до його авта невідомими ще злочинцями, бомбою Орляндa Лєтелієра, колишнього міністра закордонних справ в уряді поваленого військовою хунтою президента Чіле Сальвадора Альєнде, і від 1973-го року лідера чілійських політичних емігрантів в ЗСА. Раніше Орляндо Лєтелієр був чілійським амбасадором у Вашінґтоні. Яких два тижні тому теперішній чілійський уряд окремим декретом відібрав Лєтелієрові чілійське громадянство, мотивуючи це тим, що він „перешкоджає в нормальній фінансовій допомозі для Чіле". Підложена в авто бомба експльодувала в часі, як Лєтелієр їхав по „вулиці амбасад" в столиці Америки. Разом з ним в атентаті згинула його асистентка, а одна особа була поранена.

Вже на першу вістку про це скритовбивство одна з приватних організацій, яка веде акцію для припинення американської економічної допомоги для Чіле під владою військової хунти, негайно виступила з обвинуваченням, що цей злочин скритовбивства поповнили аґенти хунти, а хунта зі свого боку засудила цей „обурливий терористичний акт" та закликала до дбайливого й енергійного слідства, щоб виявити і покарати злочинців. Очевидно, що цей злочин однодушно та найгостріше засуджує уряд і нарід ЗСА.

Не мавши ще жадних доказів і навіть познак щодо того, хто відповідальний за цей злочин, американські коментатори допускають дві можливості: менша з них це та, що Лєтелієра справді могли вбити аґенти чілійської хунти, але за більш правдоподібне вважається можливість, що цього злочину допустилися „ліві екстремісти", себто комуністи, які — як це коментує „Ню Йорк Таймс" — готові на все, щоб тільки скомпромітувати теперішній уряд Чіле.

У світлі минулого та в теперішніх обставинах ця друга можливість далеко більше правдоподібна. Міжнародні злочини скритовбивства опозиційних лідерів є майже монополією комуністів, про що найбільше могли б сказати українці. Скритовбивства Головного Отамана Симона Петлюри в Парижі, голови Проводу Українських Націоналістів полковника Євгена Коновальця в Роттердамі, голови Проводу ЗЧ ОУН Степана Бандери і видатного націоналістичного діяча д-ра Льва Ребета в Мюнхені — всі ці та безліч інших скритовбивств були ділом злочинних рук совєтських душогубів. Теперішнє вбивство видатного екзильного політичного лідера в американській столиці має багато познак совєтської душогубної рутини.

Проте, не зважаючи на всі знаки і познаки, щойно законне слідство зможе виявити, хто той злочин поповнив — ліві чи праві екстремісти. І без уваги на те, хто його поповнив, той заслуговує на найгостріший засуд.

Джіммі Картер висловився за незалежністю держав Варшавського Пакту

Мюнхен, Німеччина. — Ройтер інформує, що кандидат на президента ЗСА від Демократичної партії Джіммі Картер в інтерв'ю з кореспондентом німецького журналу „Квік" висловив думку, що З'єднані Стейти Америки повинні піддержувати змагання до незалежности держав, які входять до т.зв. Варшавського Пакту, керованого Совєтським Союзом. Картер при тому відмітив, що надавання амбасадорських прав некваліфікованим особам тільки за те, що вони жертвують великі суми на передвиборчу кампанію, є образою для американського народу. Він також критикував стиль закордонної політики ЗСА, яку веде тільки одна особа, тобто сам державний секретар Генрі Кіссінджер. Картер заявив, що ЗСА „мусять присвятити більше уваги Китайській Народній Республіці і Східній Европі", додаючи при тому, що „це є в нашому інтересі і в інтересі світового миру сприяти, щоб комуністичний світ був більш плюралістичним". „Ми повинні пам'ятати, — заявив в дальшій розмові Картер, — що Східня Европа не є стабільним обширом і не буде таким, поки східньо-европейські країни не здобудуть своєї незалежности і стануть частиною великої европейської спільноти".

М. Платковський

„СВОБОДА ЧИ СОЦІЯЛІЗМ"

Під таким кличем, як у заголовку цієї статті, християнсько-демократична опозиція хоче виграти вибори до загально-федерального парляменту 3-го жовтня у Західній Німеччині. Ідеться про те, чи соціялістично-ліберальна коаліція залишиться і далі при владі, чи її змінить опозиція, що складається з Християнсько - Демократичної Унії.

Опозиція закидає соціялістично-ліберальному урядові неполадки господарсько-фінансового характеру: безробіття, зріст цін, дефіцит державного бюджету, загрозливу ситуацію в системі соціяльних рент тощо. В ділянці зовнішньої політики, опозиція вважає, що уряд пішов задалеко в політиці „відпруження" з СССР і іншими комуністичними державами, що даються занадто великі концесії комуністичному бльокові, нічого не одержуючи взамін; і що, взагалі, загроза совєтської аґресії не зменшилася, навіть навпаки, і то в часі після конференції в Гельсінках. Зокрема, ставляться закиди, що уряд, пішовши на визнання другої (комуністичної) німецької держави, не досяг жадних полегш у взаєминах між „західніми" і „східніми" німцями: навпаки, напруження все зростає, а прикордонна охорона Східньої Німеччини продовжує забивати людей, які хотять вирватися з комуністичного „раю". Загальний закид: з уваги на полівіння політичного курсу німецьких соціялістів, ці останні нібито прямують до знесення сучасного демократичного устрою і поступової заміни його устроєм авторитарно-соціялістичним, марксистським.

Соціялісти завзято бороняться і не щадять зі свого боку критики по відношенні до опозиції. Вони вважають, що опозиція є нездібна справляти владу в державі, бо тільки критикує, не виставляючи жадної позитивної програми. Господарська ситуація в Західній Німеччині далеко, мовляв, краща, ніж у цілій низці держав Західньої Европи. Опозиція, як твердять соціялісти, являє собою зовнішнє і внутрішнє „ризико": назовні вони можуть спровокувати війну („нам досить вже двох війн!" — проголошує соціялістичний канцлер Шмідт), всередені країни вони можуть знівечити встановлений соціяльний мир, натякаючи на те, що робітництво може страйками і навіть заворушеннями унеможливити урядування християнської опозиції, якщо вона виграє у виборах.

Опозиція відповідає, що вона так само проти війни і буде переспраляти з державами комуністичного бльоку, але вона не хоче давати комуністам односторонніх концесій і не хоче совєтизації всієї Німеччини. Щодо внутрішнього „ризика", то це було забагато навіть для професійних союзів, члени яких в більшості, але далеко не виключно, соціялісти: голова цих союзів Феттер — з огляду, певно, на своїх несоціялістичних членів — виступив із заявою, що професійні союзи будуть льояльно співпрацювати з кожним урядом, який вийде з незаперечно демократичних виборів.

У виборчій кампанії, яка йде повною парою вже кілька місяців, не бракує, — як то скрізь буває в країнах з демократичним устоєм, — взаємних інсинуацій, особистих образ, киданих підозр і фальшивих тверджень, а тому й суди мають тепер чимало праці. Більш стримано поводяться ліберали. Це маленька партія, від якої, проте, багато залежить. Без них соціялісти напевно програли б, але ліберали вже наперед определилися на коаліцію з соціялістами.

Цікаво відмітити, що Москва, властиво, теж бере „участь" у німецьких виборах, совєтська преса явно перестерігає німців перед можливою зміною уряду. На голови опозиції сиплються громи з Москви. Менше атакують кандидата опозиції на канцлера, Коля; найбільше б'ють лідера баварських християнських соціялів, Штравса, якому закидають малощо не симпатії до нео-нацизму. Штравс постійно вказує на непроминальну загрозу московського імперіялізму.

Тяжко тепер сказати, хто виграє. Різні опитувальні інститути заповідають невелику більшість для соціялістів і лібералів разом. Є тут, як і в інших країнах, багато таких, які традиційно, незалежно від даної політичної ситуації, голосують на таку, а не іншу партію. Міродайною буде постава т.зв. „нерішених". Мотиви господарського характеру можуть не відограти рішальної ролі: хоч стан, справді, погіршився в порівнянні до часів, коли соціялісти не були при владі; але назагал німцям живеться під поглядом побутових умов незле. Християнські демократи твердять, що ситуація буде далі погіршуватися, але цьому заперечують соціялісти, не без слушности твердячи, що опозиція, якщо прийде до влади, ніяких чуд творити не зможе. Арґументи зовнішнього характеру ще більш непроглядні. Більшість німців не хочуть, безумовно, совєтизації своєї країни, але вони, справді, фанатично бояться війни. Їм може видаватися, що соціялісти мають більше шансів якось там „домовитися" з Москвою й уникнути найгіршого. Більшість німців так само проти ліво-марксистських експериментів і не хочуть зміни демократичного устрою. Але лідери соціялістів запевняють, що це тільки т.зв. „молодо-соціялісти" мають ліві тенденції, промовчуючи, правда, що ці „молодо-соціялісти" здобувають все більші впливи в партії.

З огляду інтересів поневолених Москвою народів, від виборів у Західній Німеччині тяжко чогось сподіватися. Якщо прийшли б до влади християнські демократи, то зміниться хіба що „стиль" політики по відношенні до Москви. Якихось реальних кроків на користь поневолених Москвою націй очікувати безумовно немає чого. Це, зрештою, зрозуміло, бо Німеччина нічого собі на власну руку дозволити не може. Її політика є тільки частиною політики всього Західнього світу в стосунку до СССР і всього комуністичного бльоку.

КОНСТИТУЦІЙНІ КЛОПОТИ КРЕМЛЯ

(м. б.). — Не тільки ЗСА має конституційні клопоти. Має їх і СССР. Лиш турботи не тієї самої натури. Тут, у ЗСА, це питання інтерпретації конституції, головно її постанов, що стосуються т. зв. громадянських прав. Нам добре відомі, напр., такі проблеми, як допустимість абортів чи возіння дітей автобусами до дальше положених шкіл. В Совєтах ідеться не про тлумачення конституційних постанов, бо таке питання в їхній судовій системі не може виринути; там ідеться про те, чи та ціла їхня конституція має якесь значення загалом. Не тільки цілий культурний світ, але і пересічний совєтський громадянин знає аж надто добре, що совєтська конституція — це безвартісний кусок паперу. А Совєтський Союз, будучи світовою імперією, хотів би мати репутацію правової держави, що є все ж таки передумовою членства у міжнародній спільноті, принаймні теоретично. Познакою ж правовости є існування якогось діючого основного закону в державі, що хоч приблизно віддзеркалював би правову дійсність.

Нидіюча „сталінська" конституція 1936 року ніколи не віддзеркалювала підсовєтської дійсности, і тому є вона притокою деякого заамбарасування навіть для володарів Кремля. Питання конституції турбувало ще Хрущова. В 1954 році він встановив комітет для перерібки конституції під своїм височайшим головуванням. Коли 1964 року Брежнєв перебрав владу, він перейняв теж головування в тому комітеті, і вже дванадцять літ мозолиться над тим, як би то видати таку конституцію, щоб віддзеркалювала останні „досягнення" соціялізму в СССР, не була в наявній дисгармонії з совєтською дійсністю, та була хоч сяк - так діючою. Брежнєв обіцяв зразу, що нова конституція буде об'явлена в 50-ліття жовтневої революції, відтак продовжив реченець до 25-го Конґресу КПСС, але минуло 50-ліття, відбувся і той конґрес, а нової конституції не те, що не видати, але і не багато згадується про те питання. Хоч на конґресі КПСС Брежнєв згадав, що над конституцією працюють, але це і все. І питання дальше у Кремлі товчеться, як актуальне.

Найважливіша проблема для творців нової конституції — це определити більш-менш вірно існуючу економічну систему. Брежнєв прибіцяв, що нова конституція віддзеркалюватиме „основні принципи національної економіки розвинутого соціялізму в СССР". Як же, одначе, эформулювати ці принципи „розвинутого соціялізму", коли цілому світові ясно, що совєтська економічна система не має нічого спільного зі соціялізмом, бо державний капіталізм, де бюрократи - менажери індустрії використовують робітника в небувалий спосіб, нечуваний у капіталістичному світі. Не тільки зовнішній світ, але і совєтський обиватель оріентується настільки в економічних системах, що його не обдуриш фразами про уявний „соціялізм" у СССР. Робітник там аж надто свідомий, що він не має нічого до говорення в процесі продукції, і то так індустріяльної, як і аґрарної. Очевидно, нова кляса індустріяльних менажерів бажала б бачити свою домінуючу позицію в економіці конституційно заґарантованою, щоб часом не трапилось із нею те, що ділось у Росії перед НЕП-ом, або що твориться нині в Китаї в рамах „перманентної революції".

Друге питання, з яким володарі Кремля мають мороку і яке важко б нині конституційно оформити, — це постання „нової спільноти народів у СССР". Московські шовіністи - імперіялісти, репрезентовані головно збройними силами, хотіли б дуже, щоб перестати гратись із фантомами „союзних республік" і виразно заговорити про „єдину - неділиму". Але як зареаґував би світ на знівечення познак паперового федералізму, а зокрема, чи не був би це шок для сателітських держав? Врешті, що сказали б на те і самі підсовєтські народи, як литовці, вірмени, грузини, не згадуючи вже українців? Може, отже, і з тією проблемою треба підождати, доки підсовєтські народи і світ не привикнуть краще дивитись на СССР, як на неділиму Росію.

Та найважливіше питання, яке треба б розв'язати у новій конституції, — це справа громадянських прав, як свободи преси, віри, зборів тощо. Сталін міг у 1936-38 рр. деклямувати про те, на які височини піднеслась „совєтська правовість", і водночас нищити мільйони людей, у тому вірних комуністів. Нині, коли б уведено „нову" конституцію, треба б піти на уступки на полі тих „громадянських прав" і дати тим „правам" якісь ґарантії. А це було б важко; саме від 1968 року посилю-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

М. І. Мандрика. ЗАВЕРШЕННЯ ЛІТА. Поезії (1970-1974). Присвячується 100-літтю української столиці в Канаді, місту Вінніпеґу, і наступному 90-літтю автора. Вінніпеґ, Манітоба, 1975, ст. 194. Портрет на обкладинці роботи Д. Фарківця. Друковано в Арґентині в друкарні Середяка.

Це шостий том поезій Микити І. Мандрики, який цю книжку присвятив своєму 90-літтю. П'ять років тому він відзначав своє 85-ліття і тоді заявляв на своїм ювілеї, що „не скоро" думає відходити з цього світу, і, як бачимо, дотримав свого слова, надрукувавши тодішню промову як вступ до нового товстого тому поезій з 1970-1974 років. На 9 років молодший автор цих рядків може з радістю ґратулювати авторові „Завершення літа" та побажати, щоб він дійсно „не скоро" відходив у вічність, щоб він ще часто міг деклямувати кінцеву строфу свого вірша на вітання нового року:

Земля ж летить...
Старий хороший рік!
Життя процесу символічна
міра —
Вже відійшов від нас
навік...
І в рік новий
Цвіте надія й віра.

Та й можна йому побажати, щоб здійснилися його слова, виголошені п'ять років тому: „Мої слова, мої пісні, мої думки, залишайтеся живими в українських родинах, в українських серцях, в українських поколіннях!" І щоб ділом стала його візія з поеми „Симфонія віків" (1961 р.):

Угасне ненависть,
і рани заживуть.
І буде вільна й радісна
людина,
І Божим раєм
всі краї назвуть
Той край, що зветься
Україна!

Авторова заява, чому він пише поезії: „Я любив і люблю життя, життя для мене — радість! Я любив і люблю природу, ввесь Божий світ — в їх безсмертній красі. І тому я пішов за поетичним покликанням. Я не міг і не хотів боротись проти нього. Це покликання приносило мені велику радість. Ідучи за ним, я не був ніколи самотнім".

Автор відчув, що читач може дивуватися, чому поет часто зраджував це покликання, бо першу збірку своїх поезій видав у Києві в 1917 році („Пісні про анемону"), а другу аж в 1941 році („Мій сад"). Третя збірка „Золота осінь" появилася аж в 1958 році. Дальші збірки: „Радість" (1959), „Сонцевіт" (1965) і „Завершення літа" (1975).

М. Мандрика є автором кількох поем, що появлялися відбитками зі згаданих томів.

Поет просить вибачення: „Вертаюсь до тебе, моя нерозлучна Музо. Я занедбав тебе в марнотах і прозі, в базарній метушні. Я не маю часу. Я не маю часу ні мінути... Щоб обняти життя всю красу, треба в часі скупити, скупим бути".

Коли читаємо життєпис цього поета, то дійсно бачимо, що він не мав часу на те, щоб вірно служити Музі. Дипломатична служба в Европі й Азії, еміґрація до Чехо - Словаччини, пізніше до Канади, громадсько - політична праця, публіцистика й журналістика та ще праця на прожиток. М. Мандрика є автором і більших розвідок, між ними й „Історії української літератури в Канаді" (1968) і „Теорії господарської демократії".

І цю журналістично-публіцистичну нотку видко в поетичній творчості Мандрики. Збірка „Завершення літа" має вісім циклів: Ляпіс філософірум (філософічні міркування), Музичні ночі, Пісня пісень, Царство природи, Про патрія, Еґо іпсо (про себе самого), Ін меморіям і Щоденність.

Про шостий том поезій М. Мандрик писали вже К. Г. Андрусишин („Свобода" 9 березня 1976). Андрій Господин („Народна Воля", 27 травня 1976) і М. Марунчак („Новий Шлях, 4 вересня 1976). Всі вони хвалять і подивляють невтомну працьовитість автора і його юнацький запал. Вони пишуть про філософію, про його історіософію, про його думки про всесвіт - космос, про людський рід і про батьківщину.

Андрусишин писав, що Мандрика в цих своїх філософсько - космічних поезіях „знайшов промінь світла", який спасає його „від скрайнього песимізму".

М. Марунчак старається вияснити „космічно - філософські роздуми" поета, та читач не може погодитися з критиком, який підкреслює оптимізм М. Мандрики у вірші „Так і земля моя, свята й велика" з 1973 року (ст. 50). Читач ще пам'ятає вірш із 18 сторінки 1970 року під заг. „Метаморфоза", в якому нашої Землі вже не було, бо вона з Божої волі „розлетілась", а Місяць „тріс, як гарбуз дозрілий". З нашої Землі „хвости комети літати будуть". Важко зрозуміти другу частину вірша „Метаморфози". Коли має Земля „розлетітися" і бути „кометою", то пощо жити та важко боротися, як про це поет пише в шостій частині вірша, що називається „Йом Кіпур 1973".

Наш бій іде невпинно
і невгасно,
Не спиниться ніколи
ні на мить,
Бо кров взиває
лицарів всегасно
До боротьби за право
жить —

(Закінчення на стор. 3-ій)

Володимир Барагура

СІМ ЛІТ У ЯВОРІВСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ

(Спомин колишнього учня)

(2)

Учні здобували своє знання не лише на обов'язкових шкільних годинах, але також на надобов'язкових курсах (напр., англійської мови — проф. Кирило Яворівський, брат Євгена) та шляхом самоосвіти. Діялося це в різних гуртках, зокрема в „Літературно - науковому Кружку", що зосереджував усе інтелектуально-товариське життя гімназії. Головно гарно розвивався під головуванням колеґи Бориса (імени не пам'ятаю), що вклав у його ведення багато труду, часу й енерґії. Кружок розпоряджав гарною бібліотекою, влаштовував доповіді з різних ділянок життя і знання (звичайно в неділі після спільного Богослуження), у суботи провадив читальню і випозичальню книжок. Ніяка шкільна імпреза не відбулася без його участи. Ці пополудні і вечори залишилися гарним спомином у пам'яті мабуть усіх учнів. Тут вони читали часописи й журнали, вели гутірки, грали в шахи, тут часто висвітлювалося „чародійною лямпою", серійні образи, поєднані з доповіддю котрогось із учителів. При „Кружку" існувала драматична секція, що виявила жваву діяльність головно під опікою проф. Баса, Солтиса і Яворівського, даючи для публіки низку вистав з наших і чужих клясичних творів. Виховне значення мав теж хор під дириґентурою проф. Цепінського і Гуцуляка. Хор брав участь у всяких імпрезах і щонеділі співав у церкві. св. Юра під час шкільного Богослуження. Діяла теж спортова футбольна дружина „Стріла", яка здобула собі перше місце в околиці, але потерпіла безприкладну поразку, коли у своїй гордині зміряласа з львівською „Україною" з вислідом 18:0! Львівські гості (пам'ятаю прізвища Мурського і Барусевича) не лише розгромили нас на футбольному грищі, але й „повідбивали" нам дівчат під час забави. Діяла гімназійна оркестра під орудою учня Володимира Масюка.

Незвичайну виховну ролю сповняла пластова організація „Пласт" — 17 Курінь ім. Михайла Драгоманова під проводом проф. Івана Чмоли, учасника Визвольних Змагань, передового пластового діяча. І. Чмола відновив існування Пласту в гімназії, початки якого сягають 1913 року. Пласт став організацією, що вплинула найбільше на виховання яворівських гімназистів. Зразу учні кинулися масово до організації, але згодом більшість із них відпала, залишилися тільки ті, яким справді відповідала пластова ідея. Проф. Чмола, людина висоюідейна, з небуденним характером, невичерпною енерґією, відзначався організаційним талантом, вмів втримати дисципліну, з'єднати собі любов вихованців. Під його опікою яворівський Пласт став на одному з перших місць у Пластовому Уладі. Тут сталилися характери, вироблялося почуття відповідальности, дисципліна, розвивався практичний зміст, плекалися різні вмілості (шевство, кравецтво, столярство, переплетництво), тут практично знайомилися з краєзнавством завдяки прогулянкам в терен. Відбувалися водні мандрівки „сандолінами", змайстрованими в пластовій столярні. Двічі мандрували ми в Карпати і з проф. Чмолою працювали над початками табору в Підлютому. Пластове життя гуртувалося в „катакомбах", перероблених на домівку і верстати в підвалах гімназійного будинку. Опікункою пластунок була проф. Т. Ставнича.

Своє знання поширювали учні теж завдяки циклям популярних доповідей, які влаштовували в зимові вечори наші професори, або гостинні доповідачі зі Львова. Любила молодь наші театри, які раз-у-раз відвідували Яворів, ентузіястично вітала хор Котка і гучно прийняла концерт оперового співака Модеста Менцінського, який виступив під час відвідин зі Швеції місця свого народження в Яворівщині.

До розваг, які мали виховне значення, треба зараховувати теж концерти, вистави, спортові виступи та інші імпрези, які влаштовувала гімназійна молодь, або брала в них активну участь.

Незаперечний вплив на молодь мали деякі одиниці з-поміж професорів. Крім згаданого проф. І. Чмоли, великою симпатією втішався проф. Євген Яворівський, який широко розумів завдання вчителя і педагога. Його лекції латини і стародавної історії давали нам не тільки знання, але й поширювали наші горизонти. Вмів у них у зв'язку з навчанням предмету порушувати деякі актуальні питання з ділянки нашого національно-політичного, соціяльного, культурного, економічного й релігійного життя. Радо говорив на філософські теми. Готувався до докторату з клясичної філології на Варшавському університеті.

Коли Чмола сталив характери і волю та виробляв практичні вмілості, то Яворівський виробляв світогляд. Беручи сам активну участь у громадському житті, вмів захопити ним і нас молодих. Великим приятелем молоді був катехит о. М.К. У ряді моїх учителів і виховників були люди тієї міри, як учений математик д-р Микола Чайковський і письменник д-р Осип Турянський. Інші професори теж гідно сповняли свої обов'язки педагогів і вчителів; згадаю хоч би проф. Д. Бурка, що защепив у нас не лиш любов до української літератури, але і замилування до руханки і спорту, проф. Іллю Цінцірука, що вчив нас військової дисципліни й замилування до порядку, чистости й чепурности. Особисто маю глибоку вдячність до проф. Омеляна Назаревича, людини суворої, з чистим характером, працьовитої, безоглядно справедливої, великого приятеля молоді. Вчив нас розуміти вагу матеріяльних вартостей і фінансів, бо попри навчання математики й фізики цікавився банково-ощадностевими проблемами і був директором заснованої нам щадниці.

Так менш-більш виглядав ґрунт префесорів-виховників, що мали найбільший вплив на учнів за час мого перебування в Яворівській гімназії.

І як на моїх очах росла й розвивалася гімназія, так само був я свідком росту бурси. Зразу бурсаки займали одну залю в крилі будинку на партері. Тут була спальня, їдальня й учальня. Разом з розвоєм гімназії виявилася потреба поширити бурсу, тим більше, що переважна частина учнів була позамісцева й сильно відчувалося брак доброї опіки та дешевого приміщення. Тому бурса перенеслася на другий поверх, займаючи тут усі залі.

(Продовження буде)

КОНСТИТУЦІЙНІ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

юються заходи, щоб укорочувати особисті права людини, а не їх поширювати. Дуже поширено права КҐБ і міліції арештувати і придержувати без „суду". КҐБ, хоч не діє так драстично, як бувало, розбудувало широко розгалужену мережу підсобних органів, що під різними іменнями, як „комітети народної контролі", „добровільна сторожа" і т. п. держать повну контролю над кожною одиницею. Поінформовані твердять, що нині є біля 9 мільйонів добре витренованих „ангелів хоронителів", що контролюють ц і л ковито „спокійне радісне життя", підсовєтської людини і виявлять кожного, хто відважився б користуватись „громадянськими правами", забезпеченими „найдемократичнішою" нині діючою конституцією.

Вищенаведені головні перешкоди спричинюються до того, що старенька випробувана сталінська конституція буде ще довго „опромінювати" „радісне" життя радянського громадянина, а комітет для перерібки конституції як пережив Микиту Хрущова, переживе і Леоніда Брежнєва, а може і того, хто буде його наступником. Наразі нема виглядів, щоб володарі Кремля мали можливість „поправити" що у тому архитворі забріханости, що його так геніяльно зредаґовано за вказівками Сталіна.

Питання тільки, як довго може вдержатись державна система, сперта на знехтуванні всякої правовости? Дотеперішній досвід людства вчить, що не дуже довго.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Доки не згине сила зла,
ворожа,
Стоять — Живим і
мертвим — на сторожі!
Вони стоять на гатах,
як орли,
Доки не скажуть:
„Україно,
Ми перемогли!"

∴

Автор старався служити своїй поетичній Музі:

Голос Вічности
говорить в мені:
„Не спиняйся, твори!..
У майбутнє моє говори,
Бо прийдуть невідомі
ще дні,
Тоді й труд твій
придасться мені.

Сучасні поети можуть не захоплюватися творами М. Мандрики, який ішов за своїм поетичним покликанням і „оспівував красу і радість життя у всіх його проявах", і який „поставив своє слово на обороні соняшної душі свого народу, його гідности і величі". Почав він писати 70 років тому...

Бажаємо Йому видати готовий до друку сьомий том його поезій та в здоров'ї дожити до повної сотні літ! Самому видати вьомий збірник своїх, готових вже поезій

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що нам діслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 12.

Джанс Дел., Асторія	$ 10.00	А. Гула, Річфілдс Спрінґ	2.50
П. Дорож, Торонто	10.00	П. Іванець, Едмонтон	2.50
В. Клос, Сієтл	10.00	К. Котович, Торонто	2.50
С. Кузьма, Саскатун	10.00	З. Осінчук, Форт Вейн	2.50
М. Кулицький, Норанда	10.00	М. Романишин, Мейфілд	2.50
В. Сабат, Торонто	10.00	С. Фецович, Наяґара Фоллс	2.50
Л. Трачек, Ферчайлд	10.00	Я. Вулат, Йонкерс	2.20
В. Флюнт, Бостон	10.00	Д. Вирста, Рочестер	2.20
І. Думич, Вест Лейк	7.20	Ф. Старущак, Велленд	2.20
Л. і Г. Єнсен, Бруклин	6.80	С. Степовий, Торонто	2.20
А. Бучай, Монтебелло	6.00	В. Альбощий, Монтреаль	2.20
М. Кончак, Гемтремк	5.60	І. Андрусишин, Монтреаль	2.00
М. Вартошик, Сиракюз	5.00	Т. Варабаш, Гартфорд	2.00
о. М. Верко, Етобікок	5.00	К. Василькевич, Гермайн	2.00
Д-р Р. М. Воднар, Кінґстон	5.00	А. Вацлавський, Форест Гіллс	2.00
І. Вуцманюк, Едмонтон	5.00	А. Гладилович, Монтреаль	2.00
І. Вітик, Фінікс	5.00	М. Губчак, Чікаґо	2.00
Й. Волошин, Балтимор	5.00	П. Данец, Торонто	2.00
І. Гомонко, Монтреаль	5.00	М. Іванюк, Форт Лаудерсдейл	2.00
Мґр. Я. Дацків, Бруклин	5.00	О. Захарків, Овк Парк	2.00
В.С. Добущак, Спрінґфілд	5.00	І. Зелем, Вотерфорд	2.00
В. Долак, Асторія	5.00	Я. Зубаль, Валлінґфорд	2.00
Єпископська Консисторія, Вінніпеґ	5.00	П. Каглан, Балтимор	2.00
З. Жовнірчук, Стівенсвілл	5.00	Н. Криса, Ню Йорк	2.00
Д. Зелем, Рівервю	5.00	Г. Кузів, Вайндотте	2.00
С. Климкович, Едмонтон	5.00	А. Левкович, Колумбус	2.00
І кляса українознавства ім. Митр. Шептицького, Монтреаль	5.00	В. Матковський, Чікаґо	2.00
Б. Коваль, Бруклин	5.00	С. Нечипорук, Чіктоваґа	2.00
Г. Котляр, Кліфтон	5.00	І. Павлівець, Монтреаль	2.00
Й. Кулас, Клівленд	5.00	І. Пахолюк, Вурліґейм	2.00
П. Лулук, Толідо	5.00	І. Пиртко, Філядельфія	2.00
В. Лучка, Вітби	5.00	М. Салдан, Ню Йорк	2.00
Н. Мацуський, Дірборн	5.00	А. Свірська, Влекстовн	2.00
Д-р М. М. Небелюк, Саскатун	5.00	П. Слободян, Кларк	2.00
О. Рева, Мілвокі	5.00	Інж. О. М. Тишовницький, Лос Анджелес	2.00
Д-р М. З. Снігурович-Мк Кичан, Ля Джолля	5.00	М. Шевчук, Ст. Пітерсбурґ	2.00
Інж. Е. С. Струмінський, Монтреаль	5.00	І. Яринюк, Медісон Гайтс	2.00
Ф. Чолов, Вайнленд	5.00	М. Федор, Флемінґтон	1.50
І. Волехівський, Едмонтон	3.00	Ф. Данило, Боффало	1.40
С. Гула, Торонто	3.00	П. Василів, Чікаґо	1.00
М. Коваль, Воррен	3.00	Дж. С. Гончарів, Портленд	1.00
В. Кушнір, Воррен	3.00	Т. Давидович, Монтреаль	1.00
М. Левицький, Маямі Біч	3.00	М. Дербуш, Міннеаполіс	1.00
М. Неґела, Крам Син	3.00	М. Закорчемний, Еддистовн	1.00
І. Пиндус, Сиракюз	3.00	А. Кавшан, Філядельфія	1.00
Л. Поліцка, Дулют	3.00	В. Кіпібіда, Торонто	1.00
Д. Попадинець, Іслінґтон	3.00	В. Мазурок, Алвінстон	1.00
О. Романовська, Міннеаполіс	3.00	Г. Мірчук, Сієтл	1.00
М. Макобей, Фенікс	2.75	М. Москаль, Філядельфія	1.00
		Д. Слободжін, Філядельфія	1.00
		Б. Чубата, Філядельфія	1.00

Нагадай, бандуро, співами...

(У 20-ліття Капелі Бандуристок СУМА ім. гетьмана П. Орлика в Детройті)

В повені святкувань та відзначувань може легко загубитися 20-ліття все молодої Капелі Бандуристок СУМА ім. гетьм. П. Орлика з Детройті, широко відомої в Америці й Канаді із своїх концертів, участи в загальнонаціональних святкуваннях, із своїх виступів на різного роду фестивалях. А за 20 років тих концертів немало призбиралося, різних виступів прибувало з кожним роком, збагачуючи альбом-хроніку капелі новими вирізками прихильних, похвальних, а то й ентузіястичних рецензій, пера своїх і чужих захоплених слухачів чарівним співом унікальної мистецької молодечої одиниці — Капелі Бандуристок СУМА з Детройту.

Вже в 1959 році, на третьому році свого існування, Капеля брала участь у міжнаціональному студентському фестивалі в столиці стейту Мічиґен Ленсінґ, в якому виступали мистецькі ансамблі студентів 30 різних національностей з усіх Америк, з европейських країн, з Африки й Азії.

Рецензент цього фестивалю так говорить про Капелю: „...численний склад Капелі, що запрезентувалася як солідна мистецька одиниця, заімпонував публіці. Коли завіса відслонилась, публіка привітала наших молодих мистців щирими оплесками. Чудові барвисті національні строї дівчат, що доповнювались таким незвичним компонентом як бандури в руках співачок у першому ряді, робили гарне враження".

А про виконання програми він пише так: „Лагідно, з чуттям міри тону, співав молодечий дівочий хор під акомпаньямент бандур. На залі тиша. Так і здавалося, що в ту мить кожний присутній каже собі — так ось яка вона — Україна! Барвиста й співуча, багата й могутня, вільнолюбна й чарівна". (Свобода, 4 червня 1959 рік).

Звичайно, важко бути пророком у своїй країні, то й не легко мистецькій одиниці мати успіх у своєму місті. Але Капеля мала неабиякий успіх, влаштувавши свій концерт у Детройті 10-го квітня 1960 р., випродавши до останнього місця залю. Концерт пройшов з повним успіхом, а захопленню публіки не було меж.

Рецензент у „Свободі" з 4-го травня 1960 р. так пише про цей концерт: „Програма концерту складалася з двох десятків нових пісень, що своєю тематикою вичерпують широку скалю людських почувань. Наша громада мала ще раз нагоду переконатися, що юні бандуристки — це поважна мистецька одиниця. Пісні підвищували настрій публіки. Ціла програма пройшла з великим успіхом серед рясних і спонтанних оплесків захопленої авдиторії. Та цей концерт бандуристок, про який тут мова, мав ще одну особливість. На ньому виступала з промовою Маруся Бек, голова міської ради Детройту. Її виступ ще раз замаркував, що втримання цього дівочого ансамблю — це поважна справа і вона вимагає уваги не тільки патрона ансамблю Осередку СУМА ім. П. Орлика, але теж усієї української громади".

Кореспондент місцевої „Української Газети" так закінчує свою рецензію про цей концерт: „Гарним концертом, повним мистецької насолоди, обдарувала нас молода Капеля Бандуристок на чолі з своїм мистецьким керівником Петром Потапенком".

Про виступ Капелі на Шевченківському святі в Боффало в травні 1964 р. так писав Кеннет Гіл із „Боффало Івнінґ Ньюз": „Дівчата-бандуристки, чудовий образ у кольорових костюмах, співали й грали під диригентурою Петра Потапенка, радуючи авдиторію мистецтвом народної пісні, виконаної в майстерній формі. Ніжна інтонація і збалансована гармонія проходила на тлі струнного акомпаньяменту бандур, при свобідному невимушеному співі". („Боффало Івнінґ Ньюз", 6 травня 1964).

Переглядаючи пожовклі вирізки з газет про успіхи Капелі, хотілось би ще зацитувати декілька фраз про мистецькі успіхи цієї динамічної молодої мистецької одиниці, яка цього року виступає уже в п'ятому складі, в якій співають уже доні перших бандуристок, а список тих, що мали щастя бути її членами впродовж двадцяти років, досягає двох сотень імен.

Капеля виїздила з концертами на кінець тижня, відвідуючи кожного разу по дві-три українські громади. Ось у дописі в „Свободі" під наголовком „1200 осіб оплескували Капелю Бандуристок із Детройту на заключному Шевченківському концерті в Ню Йорку" читаємо таке: „Капеля прибула до Ню Йорку з виступу в суботу у Філядельфії, де в „Твін Голі" її оплескувало 3,000 присутніх, та в неділю по полудні в Пассейку, де на концерті було 600 осіб, з них деякі прибули з далеких місцевостей автами та автобусами".

За цих 20 років Капеля мала 59 самостійних концертів і 82 виступи на різних роковинах, святкуваннях і багатотисячних фестивалях. Можна сміло сказати, що Капелю слухало протягом цього часу яких чверть мільйона осіб.

Капеля наспівала й випустила 4 грамофонні платівки, що майже повністю розійшлися. Попит на платівки Капелі великий, питають за ними по книгарнях, купують їх при нагоді концертів, пишуть за ними здалека до Управи Осередку СУМА. Видно, що репертуар наспіваних пісень небуденний, уміло підібраний, по мистецьки відтворений.

„Видана недавно грамофонна платівка — пише д-р Василь Витвицький з нагоди появи першої платівки Капелі — це, можна сказати, закінчення першого етапу підготови і діяльности ансамблю бандуристок... на сьогодні Капеля Бандуристок розвинула деякі свої питомі риси, такі, як дбайливе фразування, гарні й ніжні переходи, виразні закінчення і динамічні тінювання. Є на цій платівці цілий ряд пісень, яких слухаємо з повною насолодою".

„На програмі видно професійну руку і добрий смак мистецького керівника, продовжує д-р В. Витвицький. Петро Потапенко веде Капелю саме в тому напрямку, куди їй слід іти: до нового, молодечого і питомого жіночого... Та у Потапенка цінне те, що він постійно шукає. Шукає і знаходить незнані досі цікаві народні пісні, особливо такі питомі для жіночого ансамблю, як веснянки, використовує прегарні зразки закарпатських музичних скарбів (до речі мало ще в нас використаних), заходить до сусідів білорусів і врешті вводить мало відомі твори (колискова Костенка)".

Д-р Василь Витвицький стверджує у цій рецензії: „Спроби й зусилля зацікавити молодь українським інструментом-бандурою велися у Детройті й давніше, але аж останніми роками дійшло до масового поєднання відданого музичній справі керівника, невсипущої молодечої організації і цілого ряду дівчат, що полюбили таку старосвітську річ, як бандура. І так на наших очах детройтська Капеля Бандуристок Спілки Української Молоді Америки під керівництвом Петра Потапенка виростає в один з цінних і дуже надійних мистецьких ансамблів цілої нашої еміґрації". Його дружина, Катерина Потапенко, авторка літературно - вокальних монтажів була прикрасою багатьох концертів Капелі.

Адміністратори цього мистецького ансамблю, як Євген Репета, а тепер Дмитро Труш несли на своїх плечах весь тягар адміністрування звичайної праці Капелі, проб, концертів та всіх виступів. Це праця важка, невдячна й мало коли признана чи нагороджена. Освітленням і озвученням увесь час турбувався Ярослав Петращук, користуючись своїм приладдям та матеріялами.

Збірне зусилля бандуристок, мистецького керівника, Петра Потапенка, адміністратора, приятелів та опікунів Капелі, дало можливість проіснування цій мистецькій одиниці двадцять років, добиваючись до щораз то кращих успіхів.

З нагоди цього ювілею українці Детройту та всі, що колинебудь чули Капелю, бажають їй багато мистецьких успіхів на довгі роки для поширювання української пісні по широкому світі та популяризації старовинного українського інструменту – бандури. Щасти, Боже!

Сподіємось, що ювілейний бенкет для відзначення 20-ліття Капелі, що відбудеться 25-го вересня ц.р., буде святкуванням цілої української громади Великого Детройту.

П. Рогатинський

На тему дня

Розпочався шкільний рік, а враз з цим нові турботи не тільки для батьків, але й молоді.

Тому що останніми часами багато місця присвячено темі „Де наша молодь", тож нехай і мені буде вільно написати хоча кілька рядків щодо цієї справи.

Так, як колись наші діди, батьки та прадіди, бачивши свій відхід із цієї землі, турбувались, хто буде орати ниву, сіяти збіжжя та збирати чи косити сіножать, коли вони помруть, так і ми тепер не раз роздумуємо над долею нашої молоді, над вихованням її, та яка з неї вийде будуча нація. Живемо в часі великих досягнень людського ума на полі техніки і знання. І якраз в цих часах росте наша молодь, наша майбутність і надія. Тим самим і не дивниця, що наша молодь інакше думає і розвивається, як ми колись чи як наші предки. Нам саме залежить бодай частинно вдержати ту нашу молодь в українськім дусі при нашій рідній Церкві і в нашій рідній мові. Над цією проблемою думають всі, і тому й ми повинні докласти всіх своїх зусиль, щоби наша молодь могла вдержатись в тім, що нам миле і дороге, а це Україна, наша рідна мова, наші рідні традиції, звичаї і обичаї. Тут насувається питання, в чому властиво корінь лиха? Не можна скидати вину на батьків. Знаємо самі що не дуже то з великим знанням і освітою прибули сюди наші попередники, та й ми самі з налетом Другої світової війни не мали змоги докінчити своїх студій. І не один батько чи мати мусіли забути про свої стримління і перервати школу, ставши звичайними робітниками, а щогірше, блукаючи чужиною — одружуватися з чужинцями. Він колишній патріот — цвіт будучности вже вдруге чи втретє стає громадянином держави, в якій мусить жити та заробляти на щоденний хліб. Він навіть часами і не хоче, щоб на ньому ті, між якими він працює, казали, що він чужинець. В додатку його діти чи внуки народжені тут, і для них силою факту, це, що ми називаємо нашим рідним, є чужим, а це що вони звуть рідним, є для нас чужим. Ми знаємо і розуміємо, що першим вихователем є дім. Але чи такий дім, де заключене мішане подружжя дасть це все, що є потрібне для нашої молоді і для її виховання. Тут мусить працювати провід в усіх організаціях і в усіх галузях громадського життя. Передовсім наша Церква, українські організації, спеціяльні вечірні курси, наука української мови. Це ті ковалі, що мають кувати долю молоді, що повинні навчати цього, що нам миле, рідне і дороге. Хай не буде найменшого гуртка українців, щоб там при церкві не існувала школа, культурно - освітні гуртки, де б наша молодь могла б черпати науку, навчатись про наше походження, яка наша стара культура. Хоча це багато придалося б нам самим для кращого пізнання самих себе.

А тепер кілька слів до самої молоді. Дорога українська молоде. Ти, що живеш тепер серед модерного світу та деколи навіть і не звертаєш уваги на вказівки своїх батьків, виховників, учителів чи навіть священиків. Ти деколи байдужа на все, мовляв, пощо то все мені, це вже старі речі, я роджений тут і мені це непотрібне. Але знай, що знання свого рідного дасть Тобі підставу до знання чужого. Дорога молоде, знай і пам'ятай, що часи міняються, і що Ти мусиш зайняти місця по нас.

Єдиною радою і порадою для Вас, батьки, є приучувати своїх синів та онуків до дитячих садків, до шкільної лавки, а опісля спонукувати їх вступати в молодечі організації, ходити доцеркви, а відтак приучувати своїх синів, щоб вони входили в русло загального суспільного життя. І Ви, дорогі батьки, хоч як зайняті працею на щоденний хліб, дбайте усіма силами, щоб Ваші сини і дочки призвичаювалися до української мови, пісні, церкви, полюбили її. Дайте, щоб молоде покоління пізнало історію, культуру та тим самим, щоб були добрими нашими наслідниками.

Тим самим ота наша обездолена нація буде сильна. Напевно, що сповниться Шевченка заповіт, що сповняться наші мрії і надії та „засвітить сонце у наше віконце". Ми зможемо діждатись цієї „волі, сонця і свободи".

В. Гупаловський

В глибокому смутку сповіщаємо
Родину, Земляків і Знайомих,
що в середу, 22-го вересня 1976 р. по довгій і тяжкій недузі відійшов у Вічність на 73-му році життя
у Філядельфії, Па.
наш МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.

МИХАЙЛО МИЦАК

кооперативний діяч у Турчанщині у Галичині.

ПАНАХИДА буде відслужена в п'ятницю, 24 вересня 1976 р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Насевичів при вулиці Френклін у Філядельфії, Па.

ПОХОРОНИ відбудуться в суботу, 25 вересня 1976 року з похоронного заведення о год. 8:30 рано, а о 9-ій в церкві Царя Христа при вулиці Каюґа, а опісля на цвинтарі у Факс Чейсі.

Горем опечалені:
АНТОНІНА — дружина
СТЕФАНІЯ — дочка з чоловіком ЕВГЕНОМ ЗИБЛІКЕВИЧЕМ і донею ГАЛИНОЮ
ВАСИЛЬ і ВОЛОДИМИР — сини в Україні
ЮСТИНА і КАТЕРИНА — дочки в Україні
АНАСТАЗІЯ БУХНЕЙ — сестра
ОЛЬГА — невістка з внуками в Австралії

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Український Народний Союз

ПРОГОЛОШУЄ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

В СОЮЗОВИХ ОКРУГАХ АМЕРИКИ И КАНАДИ ДЛЯ ЗАПОЧАТКУВАННЯ

ОСІННЬОЇ КАМПАНІЇ 1976 РОКУ

ОСІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ, ЯКА ЗАЧАЛАСЬ У ВЕРЕСНІ І ТРИВАТИМЕ ДО КІНЦЯ ГРУДНЯ 1976 РОКУ, БУДЕ ПРОХОДИТИ ПІД КЛИЧЕМ:

1. **Придбати до кінця року 3,000 членів, забезпечених на суму $6 міл.**
2. **Подбати, щоб усі Відділи, а тим самим і Округи виконали свої річні квоти призначені їм Організаційним Відділом.**
3. **Подбати, щоб у році світлих ювілеїв — 200-ліття Американської Незалежности і 100ліття Поселення Українців в Америці, ВСІ відділові урядовці, а також і члени Головного Уряду включилися в організаційну кампанію.**

ПЛЯН ОРГАНІЗАЦІЙНИХ НАРАД І СЕКРЕТАРСЬКИХ КУРСІВ В ОКРУГАХ:

Дата нарад	Місцевість і місце нарад	Передбачені промовці
СУБОТА, 2-го ЖОВТНЯ СЕКРЕТАРСЬКИЙ КУРС	ДЕТРОЙТ Заля Укр. Народного Дому при 4655 Мартин вул. Початок курсу — 11:00 рано Початок нарад — 5:30 веч.	Володимир Сохан Степан Гаврищ Евген Репета
СУБОТА, 2-го ЖОВТНЯ	ВІЛКС БЕРРІ — СКРЕНТОН Заля УКЦеркви свв. Петра і Павла 611 Н. Рівер вул., Вілкс Беррі Початок год. 6-та веч.	Марія Душник
НЕДІЛЯ, 3-го ЖОВТНЯ	ФІЛЯДЕЛЬФІЯ Заля Дому УНСоюзу при 5004 Н. Олд Йорк Рд. Початок год. 2-га по пол.	Володимир Сохан Богдан Гнатюк Іван Скальчук Іван Одежинський
НЕДІЛЯ, 3-го ЖОВТНЯ	БАЛТИМОР Заля „Самопомочі" 239 Савт Бродвей, Балтимор, Мд. Початок год. 3-тя по пол.	Іван Флис Мирон Куропась Евген Іванців
НЕДІЛЯ, 3-го ЖОВТНЯ	ШАМОКІН В залі „Наталія Мотель" Р. Д. 2, Лігайтон, Па. Початок год. 2:30 по пол.	Марія Душник
НЕДІЛЯ, 3-го ЖОВТНЯ	ТРОЙ Заля „Українського Клюбу" Медов вул., Когоез, Н. Й. Початок год. 3-тя по пол.	Володимир Запаранюк Василь Оріховський

ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В ЮГОСЛАВІЇ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

русини — молоді професори і науковці, письменники і публіцисти, як і сторонні.

Конференція Союзу Русинів - Українців Хорватії у Вуковарі

22-го лютого 1976 року відбулася у Вуковарі Третя Конференція Союзу русинів - українців Хорватії, при участі представників суспільно - політичних, культурно - освітніх організацій Хорватії і Боснії — Герцеговини і Войводини.

Звіт з дворічної праці Союзу дав голова Союзу, Жолько Югас. Конференція була дуже добре зорганізована, багата змістом і працею. Звіти з праці в поодиноких ділянках говорять, що Союз виправдав своє існування, виконав гарну працю на ниві розвитку мистецької самодіяльности, інформування, визбирування історичних та мистецько - побутових скарбів, а так само щодо суспільно-політичної праці. Найменше зроблено на навчанні рідної мови, руської і української, а так само щодо організаційного розвитку діяльности між молоддю і її участи у всіх ділянках суспільно - національного життя.

Найбільше успіху досягнено на ниві масового аматорства, про що свідчать маніфестації оглядного характеру, як миклошевський і петровський мистецькі фестивалі.

Щодо інформування на рідній мові, то Союз видає свій часопис „Нова Думка", та йдуть передачі по радіо Вуковар.

Союз придає велике значення Семінарам нашої молоді; він їх підтримує не тільки матеріяльно, але й бере участь в їхній організації.

Вказано на різні пропуски в праці. Відтак, по довшій дискусії, намічено плян праці на наступні два роки. При кінці Конференції обрано керівництво і робочі органи Союзу, перед якими покладено доволі широкі, але й конкретні завдання на майбутній період праці. На предсідника Союзу знову обрано Жолька Югаса з Вуковару, на підпредсідника — інж. Володимира Крайцара зі Загребу, на головного редактора „Нової Думки" — Володимира Костельника з Вуковару.

Драмський Меморіял „Петра Ризнича - Дяді" в Руському Керестурі

Вже увосьме в Руському Керестурі відбулося від 3го до 11-го квітня ц. року зібрання всіх аматорських дружин, поодиноких культурно - просвітніх товариств нашого народу в Югославії. Це так би сказати, Смотра всіх здобутків аматорської праці, аматорських дружин за один рік.

На цій Смотрі брали участь аматори з Руського Керестура, Нового Саду, Вербасу, Шіду, Міклошевців, Петровців, і — як гості — словаки зі Старої Пазови, серби зі Сівцу і народний театр зі Сомбору.

Нас, зокрема, цікавить виступ наших аматорських дружин. Звичайно, аматори виставляють драми і комедії сербських авторів, або інших, а тільки час від часу своїх авторів з Югославії, або наших з України. І так аматори зі Шіду дали комедію Миколи Зарудного „На сьомім небі", а аматори з Петровців п'єсу нашого домашнього письменника — Володимира Костельника: „Зрегочали коні на дворі".

АП АБН і виборчий бльок...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

канський Національний Комітет, очолений д-ром Александром Ронетом з осідком у Чікаґо, і Комітет За Визволення Поневолених Тюрків, очолюваний С. Султаном Мансуром, з осідком в Ню Йорку. Голова АП АБН повідомив ще про заходи розширення дій Німецького Відділу АП АБН на стейти Середнього заходу і про розбудову сітки стейтових Осередків АП АБН.

Обговорено й прийнято плян праці на період від осени 1976 до весни 1977, себто до чергового з'їзду АП АБН. Окремі рішення прийнято в справах організаційних, інформаційних, фінансових, освітніх і політичних.

Після перерви й перекуски розпочалася о год. 5-ій в іншому приміщенні, а саме в просторій залі Літературно - Мистецького Клюбу, друга конференція коаліції національностевих груп для справи спільної участи в виборчій кампанії.

Конференцію відкрив д-р Іван Дочеф, який запропонував президію в складі: д-р Ногемі Лябрада — голова, д-р Міра Ніснер — заступник голови, Нуся Вох — секретар, що збори прийняли. Д-р А. Бедрій прочитав листу зареєстрованих учасників, спостерігачів та гостей, між якими були представники Ради Для Американських Справ і Консервативних фракційних Зборів. Привіти наспіли від д-ра Роджера Пірсона, екзекутивного директора Ради Для Американських Справ, і д-ра Ральфа Ската, колишнього кандидата на губернатора стейту Ілліной.

Дальше представники національностевих делеґацій подавали звідомлення з проробленої праці за період між конференціями. Досі появилися статті на тему окремого виборчого бльоку національностевих спільнот в ЗСА в українській, німецькій, кубинській, болгарській і румунській пресі. Згаданий бльок проголосив свою заяву щодо американської політики й виборів федеральних кандидатів, яку підписали представники 11 спільнот. Цю заяву розсилається і передасться всім кандидатам на президента, сенаторів і конґресменів. Кілька кадидатів вже відгукнулися, виявляючи бажання зустрітися з представниками бльоку. Стверджено, що фінансові внески на роботу координаційного комітету були виконані на 80 відс.

Обговорено й вирішено ряд дальших завдань під гаслом: „Підготовляємося до виборів наших кандидатів до Конґресу в 1978 р.!" Рішено негайно приступити до точного вивчення демографічого розподілу голосуючих нашої коаліції за стейтами і дистриктами. На підставі такої студії будуть зформовані стейтові і дистриктові координаційні комітети. Вирішено питання збирання фондів та встановлення комісії громадських зв'язків. Під кінець рішено задержати дотеперішній координаційний осередок, поширивши його представниками 4 національностевих організацій, які прилучилися до бльоку після першої конференції і підписали спільну заяву. Координаційним директором з-поміж членів комітету назначено д-ра А. Бедрія.

З УКРАЇНИ ВИВЕЗЕНО...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

великий залізний хрест, на якому було ще видно сліди засохлих квітів. Дальше розтягнулася поляна. Поляна була покрита горбками. Це були могили, але вже без хрестів. Хрести побиті на великі куски і кругом порозкидувані. В кількох місцях я зауважив глибокі ями, з яких виглядали людські кості... Я оглянувся кругом. Всюди тиша. Мене охопив страх, страшний біль і жаль.

Я відчув, що у моїх очах виступили сльози. Я хотів клякнути, може помолитися і немов відчув на собі чийсь тяжкий погляд. Я підніс голову і побачив, що прямо на мене дивляться заховані за кущами людські очі аґента. Я хотів схилитись, зібрати кості моїх предків і вложити назад в могилу. І раптом мені немов спаралізувало руки. Мене охопив страшний страх і якесь почуття вини за те, що я хотів віддати останній поклін і пошану мойому предкові на його власній і рідній землі. Почерез мою голову перебігло багато думок. Що робити? Мені пригадалися слова В. Мороза: „Знищені стають прапором". Від мене відійшов страх. Я пішов прямо до незнайомого і сказав йому: „Ви слідкуєте за мною? Ось — я. Беріть мене, мені не страшно..."

„Переді мною стояло велике рішення, — розказує людина, яка вивезла стрілецькі кості з Тарнопільського цвинтаря, — як вивезти хоч кілька кісток, ці дорогоцінні мощі, які перед цілим світом будуть доказом страшного варварства Москви на наших землях. Я знала, що це треба зробити. Я теж знала, що крім мене й інші пробують, але не знати кому вдасться. Я обдумувала різні пляни і рішена була віддати їм все, всі свої речі, а цих мощів не дам... Мені пощастило... Мені плян удався, а моральна і практична допомога моїх друзів мені багато допомогли в деяких дуже критичних моментах. Коли піднісся наш літак, я з полегшею зідхнула. Я була щаслива, що виконала своє добре пластове діло. В тому моменті мені і на думку не прийшло, що ці мощі ще дальше треба ховати перед західніми митними контролями, які під гігієнічним претекстом могли також у мене їх відібрати... По дорозі я молилася. А коли пройшла останню контролю і коли всі небезпеки опинилися за мною, мені стало боляче за московське варварство на нашій землі і за те, що в світі є ще така влада, яка навіть мертвим не дає спокою..."

ПАТРІЯРХ ЙОСИФ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

зніше Панахиду за поляглих УСС-усів та усіх вояків Визвольних Змагань.

З достовірних джерел подають, що пляни відвідин Блаженнішого Патріярха Йосифа у інших наших громадах передбачені в такому порядку:

У четвер, 23-го вересня, від'їзд до Ню Йорку.

П'ятниця і субота, 24-го і 25-го вересня, побут в Ню Йорку, Служби Божі, авдієнції, відвідини тощо.

В суботу 25-го вересня о год. 6-ій вечора Привітальний Бенкет у готелі „Американа".

В неділю, 26-го вересня, в год. 11-ій перед полуднем Архиєрейська Служба Божа у Пассейку (парох о. Володимир Білинський).

Від понеділка, 27-го до 30-го вересня побут у Чікаґо.

В понеділок, 27-го вересня, в день свята Воздвиження Чесного Хреста за старим календарем, Архиєрейська Служба Божа о 6-ій год. вечора у церкві свв. Володимира і Ольги у Чікаґо (настоятель о. крил. Маріян Бутринський).

У вівторок, 28-го вересня, участь Патріярха у святочному відкритті нового академічного року філії Українського Католицького Університету у Чікаґо в авдиторії парафії та участь в науковому семінарі, присвяченому творчості Івана Франка.

На середу, 29-го вересня, передбачається великий концерт на пошану Ісповідника Віри (евентуальні зміни застережені, ближчі інформації будуть подані в оголошеннях).

Субота і неділя, 2-го і 3-го жовтня, побут у Клівленді, де в неділю 3-го жовтня буде Архиєрейська Служба Божа і посвячення каплиці на новозакупленій площі парафії традиційної (за старим календарем) української католицької церкви Покрови Пресвятої Богородиці в Клівленді.

В понеділок, 4-го жовтня виїзд до Торонта та опісля відвідини різних громад на терені Канади на протязі около двох чи трьох тижнів.

Дальша програма ще не устійнена. Зміна і цього порядку застережена залежно від обставин чи потреб.